

USTAWA
TOWARZYSTWA
HISTORYCZNO-LITERACKIEGO

W PARYŻU.

PARYŻ.

BIBLIOTEKA POLSKA,

6 QUAI D'ORLÈANS.

DEKRET

UZNAJĄCY TOWARZYSTWO I ZATWIERDZAJĄCY JEGO USTAWĘ.

«My, Napoleon, z łaski Bożej i woli narodu, Cesarz Francuzów, wszem wobec i każdemu z osobna, wiadomo czynimy:

«Wskutek raportu Ministra Sekretarza Stanu w wydziale oświecenia publicznego;

«Zważywszy prośbę zanesioną przez Towarzystwo historyczno-literackie polskie o uznanie go za instytucją publicznego użytku;

«Zważywszy opinią Prefekta policyi i Vice-Rektora Akademii paryskiej;

«Po wysłuchaniu Naszej Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Artykuł I. «Towarzystwo historyczno-literackie polskie uznanem zostaje za instytucją publicznego użytku.

Artykuł II. «Ustawa Towarzystwa, załączona przy niniejszym dekrete, zatwierdza się. Żadna w niej zmiana nie będzie mogła być zaprowadzoną, bez Naszego upoważnienia.

Artykuł III. «Polecamy Ministrowi Sekretarzowi Stanu, w wydziale oświecenia publicznego, wykonanie niniejszego dekretu.

«Dan w pałacu Tuilleries, d. 10 czerwca 1866 r.

(podpisano) NAPOLEON.

Przez Cesarza :

314887

Minister Sekretarz Stanu, w wydziale oświecenia publicznego,

(podpisano) V. DURUY.

W. 2657/64

USTAWA TOWARZYSTWA

TYTUŁ I.

CEL TOWARZYSTWA.

Artykuł 1.

Towarzystwo polskie Historyczno-Literackie ma na celu zbieranie i ogłaszanie materiałów odnoszących się do historii Polski.

Artykuł 2.

Gromadzi w kopiach i w porządku zbiór układa materiały historyczne, jakie się odkryć dadzą w zagranicznych archiwach, tudzież w prywatnych i publicznych bibliotekach; posiada bibliotekę i na jej utrzymanie i wzbogacenie poświęca część swoich funduszy.

Artykuł 3.

Zajmuje się ogłaszaniem dzieł historycznych i innych pism, celowi Towarzystwa odpowiadających. Zabrania sobie wszelkiej polemiki politycznej lub religijnej.

TYTUŁ II.

SKŁAD I ORGANIZACYA TOWARZYSTWA.

§. 1. SKŁAD.

Artykuł 4.

Towarzystwo składa się z członków czynnych, oraz z członków dobroczyńców, honorowych i korespondentów.

Artykuł 5.

Ilość członków nie jest ograniczoną. Towarzystwo przybiera nowych przez wybory, bez względu na narodowość; z tém wszakże zastrzeżeniem, że ilość cudzoziemców nie może przechodzić części trzeciej liczby Polaków.

Artykuł 6.

Kandydat na członka zwyczajnego powinien być zalecony na piśmie przez dwóch członków. Towarzystwo na posiedzeniu następnem, po objawieniu opinji Rady, głosuje nad jego wyborem. Jeśli kandydat otrzyma większość głosów, uznany jest za członka Towarzystwa. Nowo wybrany członek przyjmuje Ustawę podpisując exemplarz jej w osobnej księdze przechowywany.

Artykuł 7.

Członkowie dobroczyńcy, honorowi i korespondenci wybierani są na przedstawienie jednego członka i po zasięgnięciu opinii Rady.

§ 2. ORGANIZACJA TOWARZYSTWA.

Artykuł 8.

Prezes Towarzystwa wybieranym jest przez Radę na lat dziesięć, z prawem powtórnego wyboru. Dzisiejszy prezes Towarzystwa, książę Władysław Czartoryski pozostaje Prezesem dożywotnim, jakim był dotąd.

Prezes przewodniczy Radzie Towarzystwa i jego ogółowi; ma prawo i obowiązek czuwania nad wykonaniem ustawy, tudzież nad tém, aby cel Towarzystwa był osiągnięty w sposób najskuteczniejszy i najbardziej użyteczny.

Rada Towarzystwa składa się z vice-prezesa, sekretarza i podsekretarza, podskarbię, dwóch konserwatorów biblioteki, oraz dwóch członków zasłużonych, wybieranych przez Prezesa, na przedstawienie Rady.

Członkowie Rady mianowani są na lat pięć, na przedstawienie Rady; mogą być mianowani powtórnie.

Artykuł 9.

Sekretarz utrzymuje korespondencją Towarzystwa, spisuje protokoły, utrzymuje listę członków Towarzystwa i *Księgę Pamięci*, w której zapisywane będą ważniejsze zdarzenia społeczne, z historią narodu związane mające. Na dorocznym posiedzeniu publicznym przedstawia raport z różnych czynności Towarzystwa.

Do pomocy jego może być mianowany podsekretarz.

Artykuł 10.

Podskarbi przyjmuje pieniądze wpływające na rzecz Towarzystwa ze składek, darów, lub innych źródeł. Używa tych funduszy stosownie do budżetu przedstawionego przez Radę, czuwa nad regularnym wpływem składki i na miesięcznych posiedzeniach podaje obraz stanu kassy.

Artykuł 11.

Konserwatorowie biblioteki mają sobie powierzony dozór całości jej, rozporządzają funduszami przeznaczonemi na jej utrzymanie, wskazują prace służbie bibliotecznej, pilnują ścisłego wykonywania przepisów dotyczących tak pożyczania ksiąg, jako też i urzędzonej w bibliotece czytelnicy publicznej. Obowiązkiem ich jest, coroczny zdawać raport o stanie biblioteki.

Artykuł 12.

Biuro wydawnictwa, z trzech najmniej członków złożone, ma dozór nad archiwami Towarzystwa, i kieruje pracami wykonywanymi w myśl art. 3 niniejszych statutów. Żadna praca literacka, jakakolwiek byłaby

jej obszerność, nie może być ogłoszona w imieniu Towarzystwa lub biblioteki, bez udziału biura. W razach spornych, Rada Towarzystwa decyduje ostatecznie.

Artykuł 13.

Na posiedzeniach Towarzystwa i Rady, większość głosów obecnych członków stanowić będzie o prawomocności postanowienia. Przy równości głosów, rozstrzyga przyzujący.

Artykuł 14.

Wnioski mające za przedmiot wprowadzenie jakiej odmiany w niniejszej Ustawie, przedstawione być powinny na piśmie do Rady, która, jeśli uzna je za pożyteczne, wniesie na posiedzenie Towarzystwa. Do obrad tego rodzaju potrzebną jest obecność przynajmniej piętnastu członków, i większość dwóch trzecich głosów.

Artykuł 15.

Towarzystwo ma prawo w przypadkach ważnych, po zasięgnięciu opinii Rady lub na jej przedstawienie, wykreślić z listy swej członka, nie czyniącego zadość przez rok cały zobowiązaniom względem Towarzystwa przyjętym, lub przez swoje postępowanie obrażającego zasady moralności.

TYTUŁ III.

OBOWIĄZKI CZŁONKÓW TOWARZYSTWA.

Artykuł 16.

Członkowie Towarzystwa, do osiągnięcia jego celów art. 1 wskazanych, przykładać się mogą :

1° wypracowaniem raz do roku w przedmiocie wybranym przez siebie lub przez Towarzystwo wskazanym, artykułu lub obszerniejszego pisma; albo

2° złożeniem co miesiąc czterech arkuszy kopij materyałów historycznych, nie ogłoszonych drukiem i nie znajdujących się w archiwum Towarzystwa; albo

3° ofiarowaniem jako dar, w ciągu roku, dzieł historycznych których Biblioteka Polska nie posiada i których cena wynosić będzie najmniej fr. 30; nareszcie

4° wnoszeniem regularnym do kassy Towarzystwa franków dwa co miesiąc.

Artykuł 17.

Członek dobroczyńca płaci rocznie fr. 120. Członkowie honorowi i korespondenci od wszelkich opłat są wolni.

Artykuł 18.

Rada Towarzystwa, przez wzgląd na okoliczności, może umorzyć

ciążącą na członku Towarzystwa zaległość, a nawet zmniejszyć ją albo czasowo uwolnić go od bieżącej opłaty.

Artykuł 19.

Obowiązkiem jest członków będących w Paryżu, regularnie uczęszczać na jego posiedzenia.

Członek opuszczający Paryż, zachowa swe prawa, jeżeli uczyni zadość jednemu z obowiązków art. 16 objętych. W tym przypadku wskaże członka pośredniczącego między nim a Towarzystwem.

Artykuł 20.

Korespondenci czynią zadość zobowiązaniu przyjętemu, przesyłając do Towarzystwa, raz przynajmniej do roku, owoce swoich poszukiwań lub pracę piśmienną, do historii i literatury polskiej odnoszącą się, albo mogącą obchodzić polskich czytelników.

Artykuł 21.

Każdy z członków obowiązuje się należeć do komisyj szczególnych, do których go powoła prezydujący i będzie uważał za swoją powinność, przykładać się do pomyślności Towarzystwa i do powiększenia jego zbiorów.

Artykuł 22.

Co rok, w rocznicę śmierci Juliana Ursyna Niemcewicza, który należał do pierwszych założycieli Towarzystwa i był jego dobroczyńcą, to jest dnia 21 maja, członkowie Towarzystwa znajdując się będą w Montmorency, na ustanowionem na wieczne czasy nabożeństwie żałobnem za dusze Polaków zmarłych na wygnaniu.

Artykuł 23.

Prezes wyznacza jednego z członków do napisania nekrologu członka zmarłego.

Artykuł 24.

Mieszkaniem Towarzystwa jest będący jego własnością dom Biblioteki Polskiej w Paryżu, *quai d'Orléans n° 6.*

TYTUŁ IV.

POSIEDZENIA TOWARZYSTWA.

Artykuł 25.

Posiedzenia są trojaki: zwyczajne, odbywające się co miesiąc, nadzwyczajne zwoływane przez prezesa kiedy tego uzna potrzebę i posiedzenie doroczne publiczne.

Artykuł 26.

Posiedzenia odbywają się w domu Biblioteki polskiej; przewodniczy im prezes, w jego nieobecności vice-prezes, lub wskazany przez nich je-

den z członków. Prezydujący otwiera i zamyka posiedzenia, zagaja, kieruje i zamyka obrady, daje i odbiera głosy.

Artykuł 27.

Obrady odbywają się w języku polskim i w tymże języku redagowane są protokoły, uchwały i wszelkie postanowienia Towarzystwa. W razie obecności na posiedzeniu cudzoziemców, Towarzystwo będzie mogło naradzać się w języku francuzkim.

Artykuł 28.

Obecność dziesięciu członków i prezesa lub jego zastępcy stanowi komplet.

Wybory nowych członków odbywają się na posiedzeniach zwyczajnych, w obecności przynajmniej dwunastu członków.

Artykuł 29.

W przedmiotach osób dotyczących, Towarzystwo stanowić będzie głosowaniem tajnem. Inne rozstrzygane będą przez powstanie, wyjąwszy gdyby dwóch członków obecnych żądało głosowania tajnego.

Artykuł 30.

Na posiedzeniu dorocznem, Towarzystwo słucha:

1. Zagajenia Prezesa.

2. Zdania sprawy z rocznych prac Towarzystwa, które odczyta Sekretarz. Zdanie to sprawy obejmie raport konserwatorów Biblioteki, przez nich sekretarzowi na dziesięć dni przed posiedzeniem publicznem złożony. Podobny raport składa Biuro wydawnictwa.

3. Odczytania prac historycznych lub innych w związku z celami Towarzystwa będących.

To tylko będzie mogło być czytaniem na tém posiedzeniu co Rada uzna za stosowne. Wypracowania mogą być czytane w języku francuzkim, w razie obecności znakomitych cudzoziemców. Protokół posiedzenia i zdanie sprawy przesłanem będzie, Ministerstwu Oświecenia.

TYTUŁ V.

ARCHIWA.

Artykuł 31.

Kopie dokumentów i innych materyałów historycznych wynalezionych w bibliotekach i archiwach, będą przepisywane w formie jednostajnej podług wskazanego wzoru i układane w porządku chronologicznym.

Artykuł 32.

Biuro wydawnictwa (art. 12) czuwa nad dokładnością kopij i składa na posiedzeniu publicznem raport o stanie archiwum i o ogłoszonych drukami pracach.

Artykuł 33.

Archiwa Towarzystwa otwarte będą dla publiczności pod warunkami wskazanymi przez osobne przepisy.

Artykuł 34.

Lista członków Towarzystwa, przepisy dotyczące się Biblioteki, archiwów i czytelnicy wywieszane będą w sali głównej posiedzeń Towarzystwa.

TYTUŁ VI.

PRZEPISY OGÓLNE.

Artykuł 35.

Ustawa wewnętrzna, ułożona przez Towarzystwo i podana pod zatwierdzenie Ministra Oświecenia, określi szczegółowo przepisy, mające na celu zapewnienie wykonania Ustawy.

Artykuł 36.

Postanowienia dotyczące się przyjęcia darów albo zapisów, sprzedaży, nabycia lub zamiany nieruchomości, albo też zaprowadzenia zmian jakich w Statutach, podlegają poprzedniemu upoważnieniu Rządu.

Obecna Ustawa roztrząsaną i przyjętą została przez Radę Stanu na posiedzeniu dnia 31 Maja 1866 roku.

Za zgodność : Sekretarz Towarzystwa

BR. ZALESKI.

